

ด่วนที่สุด

ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว ๑๑๓๕๒

ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
ถนนเดชา ปน ๙๔๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี และนายกเทศมนตรีเมืองตะลัน

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๙.๒/ว ๑๑๒๐

ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

๑ ชุด

ด้วยจังหวัดได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ อนุญาตให้บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอเนอร์จี จำกัด และบริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอเนอร์จี จำกัด ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยไม่ได้ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมตามสมควรแก่กรณีแล้ว รวมทั้งไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่องและเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนและป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการ ได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ ดังนี้

๑. การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติท้องถิ่นให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการออกแบบและการก่อสร้างสถานที่คัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยกำหนดให้สถานที่ตั้งโครงการอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม กำหนดวิธีในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลโดยละเอียด และกำหนดให้ผู้ประกอบการจัดให้มีแผนการป้องกัน แก้ไขปัญหา และเยียวยาผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินกิจการต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และนำมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินกิจการรับทำการคัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามหลักวิชาการของกรมควบคุมมลพิษมาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการ

๒. การบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการคัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยอาจมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการดังกล่าวร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคม

ในการนี้ ...

ในการนี้ จังหวัดปัตตานีจึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป สำหรับอำเภอขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
ดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

(ตระกูล โทธรรม)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร ๐ ๗๓๓๔ ๙๕๑๙ ต่อ ๑๐๙

โทรสาร ๐ ๗๓๓๓ ๖๕๘๑

☐ พ.บ.พ.
☐ พ.บ.อ.
☒ พ.ร.บ.
☐ พ.ร.ก.
☐ พ.ร.ก.

มร.ค.
๒๖๔๔
กวันที่สุด

ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ร ๑๑๕๐

สจ. ปัตตานี
รับที่ 4252
วันที่ 2 มิ.ย. 2564
เวลา 10.45 น.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๑๑.๔/๑๒๐๐ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรวัด อนุญาตให้บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอนเนอร์จี จำกัด และบริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอนเนอร์จี จำกัด ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางไทรวัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยไม่ได้ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามสมควรแก่กรณีแล้ว รวมทั้งไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่องและเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนและป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการ ได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ ดังนี้

๑. การส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติท้องถิ่นให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการออกแบบและการก่อสร้างสถานที่คัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยกำหนดให้สถานที่ตั้งโครงการอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม กำหนดวิธีในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลโดยละเอียด และกำหนดให้ผู้ประกอบการจัดให้มีแผนการป้องกัน แก้ไขปัญหา และเยียวยาผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินกิจการต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และนำมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินกิจการรับทำการคัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามหลักวิชาการของกรมควบคุมมลพิษมาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการ

๒. การบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการคัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยอาจมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการดังกล่าวร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคม

ในการนี้...

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 4970
วันที่ 27 ม.ค. 2564

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง (สนผ.) โทร. ๐ ๒๖๑๒-๒๗๕๕ มท ๕๐๖๑๑

ที่ มท ๐๒๑๑.๔/ ๑๒๐๐

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร (ผู้ถูกร้องที่ ๓) อนุญาตให้บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอเนอร์จี จำกัด (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และบริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอเนอร์จี จำกัด (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางไทร อำเภอสุมทรีสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยไม่ได้ชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมตามสมควรแก่กรณีแล้ว รวมทั้งไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่อง แต่เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนและป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการ จึงแจ้งข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นข้อร้องเรียนดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอให้พิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอตามข้อ ๕.๑ ของรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๐๑-๒๐๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๖/๗๙ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔ ที่ส่งมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ ผลการดำเนินการเป็นประการใดขอให้แจ้งกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

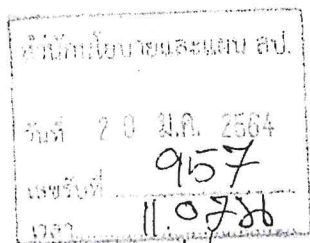
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

(นายชาวุธ จันทร์)

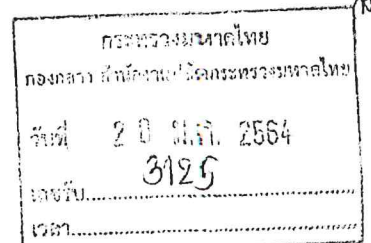
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กองนิติการ
เลขรับ 137
วันที่ 28 ม.ค. 2564
เวลา 7.22 น.

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๓๓

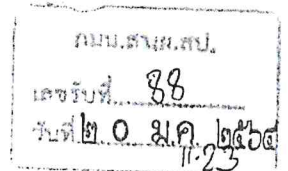

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๐๑-๒๐๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓
จำนวน ๑๗ แผ่น
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตราที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ได้อนุญาตให้บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอนเนอร์จี จำกัด (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และบริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอนเนอร์จี จำกัด (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางไทร อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งที่มิได้มีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างเพียงพอ อีกทั้งยังมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างถูกต้อง ประกอบกับราษฎรในพื้นที่จำนวนมากมีความห่วงกังวลว่าการดำเนินโครงการฯ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม จึงขอให้ตรวจสอบ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓ มีความเห็น ดังนี้

๑. ประเด็นผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น เห็นว่า แม้ว่าการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ อาจจะได้เป็นไปตามประมวลหลักปฏิบัติ (CoP) ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ประกอบข้อ ๑๒ แต่ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอีกหลายครั้ง และกฎหมายไม่ได้กำหนดให้การดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะ

/ต้อง...

ต้องมีการทำประชาพิจารณ์แต่อย่างใด โดยภายหลังผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ยกเลิกโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะแล้ว แต่ยังดำเนินกิจการโรงคัดแยกขยะต่อไปเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้ต้องจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน กรณีไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่องในประเด็นการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไม่ถูกต้องตามกฎหมายนี้

๒. ประเด็นผู้ถูกร้องที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะทั้งที่มีประชาชนในพื้นที่จำนวนมากคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะนั้น เห็นว่า ไม่มีกฎหมายห้ามมิให้ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะในพื้นที่ดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำขออนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้พิจารณาอนุญาตไปตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด กรณีไม่เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่องในประเด็นการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะนี้

๓. ประเด็นผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ดำเนินกิจการโรงคัดแยกขยะแล้วก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ดำเนินการตามมาตรการในการลดผลกระทบจากกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงคัดแยกขยะ ถือว่าได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามสมควรแก่กรณีแล้ว ตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ยุติเรื่องในประเด็นการดำเนินกิจการโรงคัดแยกขยะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ นี้

๔. ประเด็นผู้ถูกร้องที่ ๓ มิได้เปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ร้องร้องขอในทันที แต่รอจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะมีมติให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ร้องนั้น เห็นว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปิดเผยข้อมูลต่อผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าวอันเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว กรณีไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้ยุติเรื่องในประเด็นการไม่เปิดเผยข้อมูลตามที่ร้องขอ โดยรอจนกว่าจะมีมติของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม โรงคัดแยกขยะเป็นกิจการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และวิถีชีวิตของประชาชนโดยรอบ แต่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือปฏิบัติตามมาตรการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องหาแนวทางป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ ส่งผลให้ประชาชนและชุมชนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางเลือกและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการดังกล่าว ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๕.๑ ของรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๐๑-๒๐๒/๒๕๖๓ มายังกระทรวงมหาดไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป หากมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อกลุ่มงาน
ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๒ โทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๑๙๘๑ หรือ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๓๖
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัญญะรัฐ เอ่งฉ้วน)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
กลุ่มงานกลั่นกรองรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๗๘ (สิรินดา)
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๖ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๒๐๑-๒๐๒/๒๕๖๓

เรื่อง สิทธิชุมชน และสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ กรณีกล่าวอ้างว่ากระบวนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการและก่อสร้างโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะไม่สอดคล้องกฎหมาย ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการโรงคัดแยกขยะ

คำร้องที่ ๒๘๙/๒๕๕๙	นายบัณฑิต อรัญย์พจน์	ที่ ๑	ผู้ร้อง
	นางรวดี ขาวสว่าง	ที่ ๒	
	นางสมปอง ชื่นเจริญ	ที่ ๓	
	นางสาวจุฑามาศ โชติกเสถียร	ที่ ๔	
คำร้องที่ ๕๔๖/๒๕๕๙	บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอเนอร์จี จำกัด	ที่ ๑	
	บริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอเนอร์จี จำกัด	ที่ ๒	
	องค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด	ที่ ๓	ผู้ถูกร้อง
	นางสุณิสา โชติกเสถียร		ผู้ร้อง
คำร้องที่ ๕๔๖/๒๕๕๙	บริษัท สมุทรสาคร คลีน เอเนอร์จี จำกัด	ที่ ๑	
	บริษัท สมุทรสาคร เนเชอรัล คลีน เอเนอร์จี จำกัด	ที่ ๒	
	องค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด	ที่ ๓	ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสองคำร้องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิชุมชน ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนเกี่ยวเนื่องกัน และมีผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยเรียกผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามคำร้องที่ ๒๘๙/๒๕๕๙ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๕๔๖/๒๕๕๙ ว่า ผู้ร้องที่ ๕ เรียกผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามคำร้องทั้งสอง ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๓ ตามลำดับ

/๑. ความเป็นมา...

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องทั้งห้าได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒๘๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๙ และคำร้องที่ ๕๔๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องทั้งห้าเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางโหนด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะ อันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะ ทั้งที่มิได้มีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างเพียงพอ อีกทั้งยังมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อย่างถูกต้อง ประกอบกับผู้ร้องทั้งห้าและราษฎรในพื้นที่จำนวนมากมีความห่วงกังวลว่าการดำเนินโครงการฯ อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิชุมชนและสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชน และฐานทรัพยากรดำเนินการตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ต่อมาคณะอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรสิ้นสุดวาระลงในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๒๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

/๑) หนังสือ...

- ๑) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ SCE ๐๓๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ SCE ๐๑๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๓) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ สค ๗๒๑๐๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๔) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานประจำเขต ๙ (กาญจนบุรี) ที่ สกพ ๕๕๓๑/๐๕๘๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๕) หนังสือจังหวัดสมุทรสาคร ที่ สค ๐๐๑๗.๑/๗๘๘ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๖) รายงานการประชุมคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๗) หนังสือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร ที่ สค ๐๐๓๓(๒)/๒๒๒๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๘) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ สค ๗๒๑๐๑/๑๔๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๙) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ที่ สกพ ๕๕๐๒/๗๐๔๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑๐) สำเนาหนังสือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร ที่ สค ๐๐๑๔.๒/๓๖๙๖ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงผู้อำนวยการศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑๑) สำเนาหนังสืออำเภอเมืองสมุทรสาครที่ สค ๐๑๑๘.๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร
- ๑๒) รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๘-๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ ตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
- ๑๓) หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ SNCE ๐๘๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๑๔) รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง) พร้อมด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

/๑๕) รายงาน...

๑๕) รายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางฉัตรสุตา จันทร์ดียิ่ง และนายสุวัฒน์ เทพอารักษ์) พร้อมด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ ตำบลบางไทรต่า อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

๑๖) รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะ กรณีคำร้องที่ ๒๘๙/๒๕๕๙ และคำร้องที่ ๕๔๖/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน มีแผนการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง มีกำลังผลิตติดตั้งต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ ในบริเวณหมู่ที่ ๓ ตำบลบางไทรต่า อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โรงงานดังกล่าวมีหลักการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยการนำขยะชุมชนมาคัดแยกเพื่อเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) ส่งเข้าไปเผายังโรงผลิตกระแสไฟฟ้า ทั้งนี้ โครงการแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ โรงผลิตกระแสไฟฟ้า และโรงคัดแยกขยะ ซึ่งโรงผลิตกระแสไฟฟ้าต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ๔ ประเภท ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการไฟฟ้า ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ร.ง.๔) ใบอนุญาตก่อสร้างอาคารหรือดัดแปลงอาคาร (อ.๑) และใบอนุญาตให้ผลิตพลังงานควบคู่ (พ.ค.๒) โดยที่ใบอนุญาตในสามประเภทหลังนั้น กกพ. ต้องขอความเห็นจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐^{*} ส่วนกรณีโรงคัดแยกขยะ ต้องได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารหรือดัดแปลงอาคาร (อ.๑) จากผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างโรงคัดแยกขยะเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘.

เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และทำประชาพิจารณ์ เรื่อง การจัดตั้งโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบางไทรต่า อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เพื่อประกอบการยื่นขออนุญาตประกอบกิจการพลังงานตามประมวลหลักปฏิบัติ (Code of Practice: CoP) ตามพระราชบัญญัติการประกอบ

/กิจการ...

^{*} พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่การปลูกสร้างอาคาร หรือการตั้งโรงงานเพื่อประกอบกิจการพลังงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ให้การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคณะกรรมการต้องขอความเห็นจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าว และหน่วยงานดังกล่าวต้องแจ้งความเห็นพร้อมทั้งจำนวนค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามกฎหมายนั้น ๆ ให้คณะกรรมการทราบด้วย

กิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐^๒ โดยการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๕๐ คน ผลปรากฏว่ามีผู้เห็นชอบให้ดำเนินโครงการฯ จำนวน ๘๔ คน ไม่เห็นชอบ จำนวน ๒๔ คน และงดออกเสียง จำนวน ๔๒ คน

เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างโรงไฟฟ้า (อ.๑) ต่อสำนักงาน กกพ. ผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารโรงไฟฟ้าของผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางโพธิ์ เพื่อเสนอต่อสำนักงาน กกพ. ในการประชุมดังกล่าวประชาชนในพื้นที่ยังคงแสดงความห่วงกังวลเรื่องผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นและคัดค้านการดำเนินโครงการฯ

ผู้ร้องทั้งห้าเห็นว่าการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและทำประชาพิจารณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการแจ้งประชุมล่วงหน้าน้อยกว่า ๑๕ วันก่อนการประชุม และไม่มีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม อีกทั้งชาวบ้านหมู่ที่ ๖ อำเภอบ้านแซ้ว ซึ่งเป็นผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการฯ โดยตรง เนื่องจากอาศัยอยู่ห่างจากโครงการฯ เพียง ๕๐๐ เมตร กลับไม่ได้มีโอกาสให้เข้าร่วมประชุม และมติของการทำประชาพิจารณ์ไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยราษฎรผู้มีส่วนได้เสียมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบรายละเอียดโครงการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนอีกครั้ง ไม่ได้เห็นชอบให้ดำเนินกิจการโรงไฟฟ้าแต่อย่างใด ผู้ร้องทั้งห้าจึงยื่นเรื่องร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสมุทรสาคร จากนั้นอำเภอเมืองสมุทรสาครจึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนขึ้นใหม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ หอประชุมอเนกประสงค์โรงเรียนเมืองสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และจัดรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ ศาลาอเนกประสงค์ วัดประสาธสามัคคี (วัดคลองซื่อ) หมู่ที่ ๑ ตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีราษฎรในพื้นที่ตำบลบางโพธิ์และตำบลใกล้เคียงเข้าร่วมประชุมประมาณ ๓๐๐ คน และมีผู้แทนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ถูกร้องที่ ๓ อำเภอเมืองสมุทรสาคร สำนักงาน กกพ. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสาคร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบางโพธิ์ ศูนย์ดำรงธรรม

/นักวิชาการ...

^๒ ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง มาตรการป้องกัน แก๊ส และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้งต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๓ ให้ผู้ประกอบการกิจการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้งต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ ปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of Practice : CoP) สำหรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังความร้อนที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงที่มีกำลังผลิตติดตั้งต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ ที่แนบท้ายประกาศนี้

๒/

นักวิชาการจากคณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล และนักวิชาการจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เข้าร่วมประชุม

เมื่อประมาณกลางปี ๒๕๖๐ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยกเลิกโครงการประกอบกิจการโรงไฟฟ้า เนื่องจากยังไม่สามารถทำสัญญาขายไฟฟ้าให้แก่รัฐบาลหรือลูกค้ารายอื่นได้ แต่ยังคงดำเนินโครงการโรงคัดแยกขยะต่อไป

ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และใบอนุญาตประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจากผู้ถูกร้องที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และได้รับใบอนุญาตให้ค้าของเก่าจากจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ โดยที่ใบอนุญาตทั้งสามฉบับมีอายุ ๑ ปี

ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จัดทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (Environmental Safety Assessment: ESA) ขึ้นเพื่อประกอบการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕^๓ ประกอบกฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕^๔ ข้อ ๑๘ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๒^๕ เนื่องจากการติดตั้งเครื่องจักรบีบอัดพลาสติกในโรงคัดแยกขยะดังกล่าว อันทำให้โรงคัดแยกขยะเป็นการประกอบกิจการผลิตเชื้อเพลิงแข็งจากสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่ไม่เป็นของเสียอันตราย จึงเป็นโรงงานลำดับที่ ๑๐๖ ตามบัญชีประเภท

โรงงาน...

^๓ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกตามมาตรา ๗ ต้องปฏิบัติ ตามในเรื่องดังต่อไปนี้ ...

(๕) กำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน ...

^๔ กฎกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๘ โรงงานประเภทใดต้องมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงานอย่างไร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๕ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๑ ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงาน ตามประเภทหรือชนิดของโรงงานดังบัญชีท้ายประกาศนี้ ให้จัดทำรายงานที่เกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยจำนวน ๑ ฉบับ พร้อมกับการยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือคำขอรับใบอนุญาตขยายโรงงานแล้วแต่กรณี โดยให้โรงงานในเขตกรุงเทพมหานครยื่นต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนโรงงานในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดท้องที่ที่โรงงานตั้งอยู่

โรงงานอุตสาหกรรมจำแนกตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ว่าโรงคัดแยกขยะจะไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานลำดับที่ ๑๐๕ อันเป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยกสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีลักษณะและคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากขยะชุมชนมิใช่ของเสียอันตราย โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาครจึงออกประกาศรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการฯ โดยกำหนดระยะเวลารับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ซึ่งผู้ร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำร้องคัดค้านการดำเนินโครงการฯ ต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เริ่มประกอบกิจการคัดแยกขยะตั้งแต่ประมาณปลายปี ๒๕๖๐ ภายในโครงการประกอบด้วย อาคารสำนักงาน และโรงคัดแยกขยะ ซึ่งภายในโรงคัดแยกขยะเป็นโกดังกว้างแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นพื้นที่เทกองขยะและสายพานลำเลียงขยะเพื่อการคัดแยก เมื่อคัดแยกเป็นหมวดหมู่แล้วจะส่งมายังพื้นที่ส่วนที่สองเพื่อดำเนินการจัดการในขั้นตอนต่อไปตามประเภทของสิ่งที่คัดแยกได้ โดยแบ่งเป็น ๑) สารอินทรีย์นำไปทำเป็นสารปรับปรุงดิน ๒) ขยะพลาสติกนำไปบีบอัดและส่งไปขายยังโรงงานรีไซเคิล ๓) ของเสียอื่นจะขนถ่ายไปฝังกลบยังบ่อฝังกลบภายนอก นอกจากนั้นก็มีอาคารเก็บสารปรับปรุงดิน และบ่อบำบัดน้ำเสีย จำนวน ๕ บ่อ แบ่งเป็นชนิดไม่เติมอากาศจำนวน ๓ บ่อ และชนิดเติมอากาศจำนวน ๒ บ่อ โดยได้เลี้ยงปลาไว้ในบ่อบำบัดน้ำเสียชนิดเติมอากาศบ่อที่ ๕ ซึ่งเป็นบ่อพักน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วร่อนกลับไปยังภายในโรงงานใหม่อันเป็นบ่อสุดท้าย ส่วนบริเวณโดยรอบโรงคัดแยกขยะมีแปลงผักและไม้ดอกที่ใช้ทดสอบคุณภาพสารปรับปรุงดิน และมีสระน้ำขนาดใหญ่ประมาณร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ซึ่งเลี้ยงปลาไว้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีบ่อคอนกรีตสำหรับเลี้ยงจิ้งหรีด โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ อ้างว่าเลี้ยงปลาและจิ้งหรีดไว้เพื่อพิสูจน์ว่าการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงเพื่อกำจัดสัตว์พาหะและแมลงภายในอาคารโรงคัดแยกขยะและโรงเก็บสารปรับปรุงดินไม่ส่งผลกระทบต่อแมลงที่ชาวบ้านโดยรอบเลี้ยงไว้ และน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วรวมทั้งแหล่งน้ำที่อยู่ภายในโรงงานไม่ได้รับการปนเปื้อนหรือผลกระทบจากน้ำที่ยังไม่ผ่านการบำบัดและการใช้น้ำภายในโรงงานไม่ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะและที่ชาวบ้านโดยรอบเลี้ยงไว้ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ยกเลิกการปลูกพืชและเลี้ยงจิ้งหรีดแล้ว

ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างว่าการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบโรงงานรัศมีกว่า ๑ กิโลเมตร ผู้ร้องที่ ๕ และประชาชนในพื้นที่ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนไปยังศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดหลายครั้ง จังหวัดสมุทรสาคร

/จึงสั่งการ...

จึงสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมาสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาครได้ลงพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินกิจการคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ พบว่า มีกลิ่นเหม็นจากรถขนขยะที่วิ่งเข้าออกโรงงาน และบริเวณรางระบายน้ำทิ้งเพื่อรวบรวมน้ำเสียจากลานกองขยะเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย อีกทั้งมีน้ำขังบนถนนบริเวณหน้าโรงงานและพบแมลงวันค่อนข้างมาก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาครจึงสั่งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๓ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินกิจการของโรงคัดแยกขยะ และร่วมหามาตรการป้องกันแก้ไขมลพิษด้านกลิ่นเหม็น คณะทำงานชุดนี้ประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น อำเภอเมืองสมุทรสาคร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จำนวน ๕ - ๑๐ คน ซึ่งมีผู้ร้องที่ ๕ ร่วมอยู่ด้วย ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ คณะทำงานฯ ได้เข้าตรวจสอบการดำเนินกิจการของโรงคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ พบว่ามีกลิ่นเหม็น ถนนชำรุดบกร่อง และพบแมลงวันจำนวนมากจากปัญหาต่าง ๆ ที่ตรวจพบ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้มีมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการกำหนดให้ล้างพื้นที่บริเวณรอบโรงงานวันละ ๓ ครั้ง และว่าจ้างบริษัทกำจัดกลิ่นสัตว์พาหะและแมลงมาฉีดพ่นสารกำจัดกลิ่นและยาฆ่าแมลง รวมทั้งซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเพื่อมิให้เกิดน้ำขังบริเวณหน้าโรงงาน พร้อมทั้งจัดทำรายงานรวบรวมปัญหาและมาตรการแก้ไขพร้อมทั้งคอยตรวจสอบให้มีการดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่า มีมูลฝอยและน้ำชะขยะรั่วซึมจากรถขนขยะของผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งขนส่งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไปคัดแยกยังโครงการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และ ๒ ลงมายังพื้นถนนสาธารณะ

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและใบอนุญาตประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ แล้ว

ต่อมาเมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครได้มอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร ศูนย์ดำรงธรรม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๕ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโทรัด และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ร่วมกันลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่าภายในโรงคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ มีขยะมากองไว้ในที่โล่ง เนื่องจากไม่สามารถหาที่ระบายขยะได้ทันทำให้เป็นขยะตกค้างส่งกลิ่นเหม็น และมีการขุดบ่อขยะขึ้นภายในโครงการ ทั้งที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการฝังกลบสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

/จึงได้มี...

จึงได้มีการแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย และสั่งปิดกิจการโรงคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นเวลา ๑๕ วัน นอกจากนี้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๕ ได้เก็บตัวอย่างน้ำและดินบริเวณรอบโรงคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ไปตรวจสอบแล้ว อีกทั้งได้ตั้งตัวแทนชาวบ้านในพื้นที่ ๑ - ๒ คน ร่วมในการเจรจาแก้ไขปัญหา

ในระหว่างที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างโครงการฯ ผู้ร้องทั้งห้าขอทราบข้อมูลจากผู้ถูกร้องที่ ๓ เกี่ยวกับความคืบหน้าในการออกใบอนุญาตต่าง ๆ ให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ อยู่เรื่อยมา แต่ผู้ถูกร้องที่ ๓ มิได้เปิดเผยข้อมูลในทันที แต่รอจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะพิจารณาและมีมติให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงจะเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ร้องทั้งห้า

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามได้กระทำการหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างหรือไม่ อย่างไร

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรณีตามคำร้องแยกพิจารณาได้เป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

เห็นว่า จากการตรวจสอบปรากฏว่าโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะขนาดกำลังผลิตติดตั้งต่ำกว่า ๑๐ เมกะวัตต์ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เป็นกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียของประชาชนหรือชุมชนโดยรอบ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาต จะต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังที่กล่าวแล้ว แม้ว่าจะได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment: EIA) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ยังคงต้องปฏิบัติตามประมวลหลักปฏิบัติ (CoP) ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยการรับฟังความเห็นและทำความเข้าใจ...

/เข้าใจ...

เข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๙^๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ประกอบข้อ ๑๒ ที่กำหนดให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตจัดเวที /รับฟัง...

^๖ ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยการรับฟังความเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๖ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล และให้ข้อเสนอแนะในกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชนเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีความเข้าใจ และมีส่วนร่วม ในการรับฟังความเห็น โดยกำกับดูแลให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตจะต้องดำเนินการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการให้ข้อมูลข่าวสารโครงการ เพื่อแนะนำและอธิบายถึงรายละเอียดของโครงการ แผนการดำเนินงาน รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตาม ตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งในช่วงก่อสร้างและช่วงดำเนินงานของโครงการให้แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย โดยต้องครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อยในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน ตลอดจนรับฟังปัญหา ข้อวิตกกังวล และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการ

(๒) การให้ข้อมูลข่าวสารโครงการตาม (๑) ต้องจัดทำในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับลักษณะชุมชน ได้แก่ การประกาศแจ้งข้อมูลโครงการด้วยการกระจายเสียง การแจกใบปลิว หรือแผ่นพับ การลงข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หรือการจัดกิจกรรมชุมชน เป็นต้น โดยรายละเอียดข้อมูลที่เผยแพร่ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

(ก) เหตุผล ความจำเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ

(ข) สารสำคัญของโครงการ ได้แก่ ขนากำลังการผลิต เครื่องจักร ประเภทเชื้อเพลิง แหล่งที่มาของเชื้อเพลิง ปริมาณการใช้น้ำ แหล่งที่มาของน้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต รวมถึงการจัดการกากของเสีย การบำบัดน้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตและที่ใช้ในสถานประกอบกิจการและเทคโนโลยีการบำบัดมลพิษทางอากาศ เป็นต้น

(ค) ชื่อผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาต

(ง) ที่ตั้งสถานประกอบกิจการ

(จ) ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการก่อสร้างโครงการ

(ฉ) ประโยชน์ที่ชุมชนหรือประชาชนได้รับจากผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

(ช) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียงและประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว

(ซ) ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ

(ณ) กำหนดการและสถานที่รับฟังความเห็น

ข้อ ๘ ให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตเผยแพร่ข้อมูลโครงการตามข้อ ๗ (๒) ก่อนการจัดเวทีประชุมรับฟังความเห็นอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยเปิดเผย ณ สถานที่ซึ่งประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้าถึงและพบเห็นได้โดยง่ายอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างโครงการ

(๒) สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานประจำเขต ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๓) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ในท้องที่ที่สถานประกอบกิจการตั้งอยู่

รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ครอบคลุมประชาชนในพื้นที่รัศมี ๓ กิโลเมตร โดยต้องเผยแพร่ข้อมูลโครงการโดยเปิดเผย ณ สถานที่ที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้าถึงและพบเห็น ได้ง่ายให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แม้ว่าการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ อาจจะมีได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้จัดให้มีการประชุม รับฟังความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอีกหลายครั้ง และในส่วนของการทำงานประชาพิจารณ์นั้น กฎหมาย มิได้กำหนดให้การดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะต้องมีการทำประชาพิจารณ์แต่อย่างใด แม้ว่า ภายหลังผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ยกเลิกโครงการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะแล้ว แต่ยังคงดำเนินกิจการโรง คัดแยกขยะต่อไปเท่านั้น ซึ่งการประกอบกิจการคัดแยกขยะไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องจัด รับฟังความคิดเห็นของประชาชน กรณีจึงไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิ มนุษยชน เห็นควรยุติเรื่อง

ประเด็นที่สอง กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้าง อาคารโรงคัดแยกขยะทั้งที่มีประชาชนในพื้นที่จำนวนมากคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะ

เห็นว่า จากการตรวจสอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะโดยมีประชาชนในพื้นที่จำนวนมากคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้า เชื้อเพลิงขยะ และที่ตั้งของโรงคัดแยกขยะอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม แต่กรณีดังกล่าว ไม่มีกฎหมายห้ามมิให้ก่อสร้างอาคารโรงคัดแยกขยะในพื้นที่ดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒

/ยื่นคำขอ...

(๔) ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งมีเขตการปกครองที่สถานประกอบกิจการตั้งอยู่ และในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ

(๕) ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเขตการปกครองที่สถานประกอบกิจการตั้งอยู่ และในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ

(๖) ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และศาลาประชาคมซึ่งมีเขตการปกครองที่สถานประกอบกิจการ ตั้งอยู่ และในพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตรจากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ

ข้อ ๙ ให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตจัดเวทีประชุมรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยหนึ่งครั้ง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน ถ้าหากมี โดยครอบคลุมเขตพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตร จากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ ก่อนการรับฟังความคิดเห็น ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตแจ้งข้อมูลตามข้อ ๗ (๒) พร้อมรายละเอียด กำหนดการ และสถานที่ รับฟังความคิดเห็นต่อสำนักงาน กกพ. และผู้เกี่ยวข้อง ให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แล้วเสร็จ ให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตเปิดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เพิ่มเติมโดยพลัน เช่น ไลน์ วิทยุ โทรศัพท์ โทรสาร หรือเครือข่ายระบบสารสนเทศ เป็นต้น อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ข้อ ๑๒ ให้ผู้ประสงค์ขอรับใบอนุญาตดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ โดยอนุโลม การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย ในพื้นที่รัศมี ๓ กิโลเมตรจากขอบเขตพื้นที่สถานประกอบกิจการ

ยื่นคำขออนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้พิจารณาอนุญาตไปตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด กรณีดังกล่าวจึงไม่เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรยุติเรื่อง

ประเด็นที่สาม กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ดำเนินกิจการโรงคัดแยกขยะ แล้วก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ

เห็นว่า จากการตรวจสอบปรากฏว่า การดำเนินการโรงคัดแยกขยะของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ ต่อมาจังหวัดสมุทรสาครได้มีหนังสือสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๓ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้าตรวจสอบการดำเนินการโรงคัดแยกขยะอยู่เสมอ และเมื่อพบปัญหาได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ จัดหามาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาไปแล้วบางส่วน อีกทั้งยังมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อตรวจสอบและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ โดยคณะทำงานซึ่งมีผู้ร้องที่ ๕ ร่วมอยู่ด้วยได้เข้าตรวจสอบการดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ และผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ดำเนินการตามมาตรการในการลดผลกระทบจากกลิ่นเหม็นและมลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงคัดแยกขยะด้วยแล้ว ถือได้ว่ากรณีดังกล่าวได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามสมควรแก่กรณีแล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว เห็นควรยุติเรื่อง

ประเด็นที่สี่ กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ มิได้เปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ร้องทั้งห้าร้องขอ ในทันทีแต่รอจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารจะมีมติให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ร้องทั้งห้า

เห็นว่า สิทธิที่จะได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ เป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ (๑)^๙ จากการตรวจสอบปรากฏว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ เปิดเผยข้อมูลต่อผู้ร้องทั้งห้า และผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยดังกล่าว อันเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว จึงเป็นกรณี

/ที่ไม่ปรากฏ...

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ (๑) บัญญัติว่า “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ที่ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรยุติเรื่อง
ในประเด็นนี้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรณีตามคำร้องจะไม่ปรากฏการกระทำหรือการละเลยการกระทำ
อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่โครงการดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของโครงการจากการ
ประกอบกิจการโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงขยะเป็นโรงคัดแยกขยะ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เป็น
สาระสำคัญ โดยมีได้ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข้อมูลให้แก่ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียทราบ ซึ่งโรงคัดแยกขยะ
เป็นกิจการที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือปฏิบัติ
ตามมาตรการในการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งไม่มีกฎหมายบังคับ
ให้ต้องหาแนวทางป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการ แม้ว่ากรณีนี้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒
จะจัดทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษามาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัยแล้ว แต่เหตุที่ต้องจัดทำรายงานดังกล่าวก็มีใช้เพราะการประกอบกิจการรับขน คัดแยก
สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย แต่จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน เนื่องจาก
เป็นโรงงานลำดับที่ ๑๐๖ ตามบัญชีประเภทโรงงานอุตสาหกรรมจำแนกตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒
(พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ปัญหาที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า
ประชาชนและชุมชนไม่สามรถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทันทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนมีความเข้าใจ
ที่คลาดเคลื่อนต่อโครงการฯ และไม่ไว้วางใจผู้ประกอบการ อีกทั้งกิจการรับขน คัดแยก และกำจัด
สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เป็นกิจการที่ในความเป็นจริงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
รวมถึงวิถีชีวิตของประชาชนโดยรอบจึงควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียเช่นกัน ทั้งนี้
เนื่องจากการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางเลือกและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการ
ดำเนินโครงการอย่างถูกต้อง เพียงพอ และทันทั่วถึง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมต่อสาธารณชน
พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไข
ปัญหา ย่อมนำไปสู่การสร้างฉันทามติเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดอันเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย^๔

จากการศึกษาข้อมูลจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในประเทศ พบว่า
ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะหลายฉบับและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ

/ตามกฎหมาย...

^๔ บทความ “การวิเคราะห์หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement” ในบริบทประเทศไทย, จุฑารัตน์ ชมพันธุ์, วารสารการจัดการ
สิ่งแวดล้อม ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๕๕

Beierle, T.C. & Cayford, J. (2002). Democracy in Practice: Public Participation In Environmental
Decisions. Washington DC: Resources for the Future

2/6

ตามกฎหมายนั้น ๆ หลายหน่วยงาน เช่น ๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดรายละเอียดในการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อ รวมทั้งมีการกำหนดกรอบอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอยที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้ ๒) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลการจัดการมูลฝอยที่ดำเนินการโดยท้องถิ่น ๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการจัดทำระบบกำจัดของเสียรวม และการของบประมาณเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย กรณีดังกล่าวส่งผลให้การบริหารจัดการขยะในระดับพื้นที่ขาดการบูรณาการให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพและเป็นระบบ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการจัดทำกฎหมายเฉพาะในการบริหารจัดการขยะ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ปัจจุบันยังคงอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อเรื่องการบริหารจัดการขยะ เมื่อวันที่ ๘ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง กรณีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

๕. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๕.๑ กระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติท้องถิ่นให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการออกแบบและก่อสร้างสถานที่คัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยกำหนดให้สถานที่ตั้งโครงการอยู่ห่างจากแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม กำหนดวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการสุขาภิบาล โดยละเอียด และกำหนดให้ผู้ประกอบการจัดให้มีแผนการป้องกัน แก้ไขปัญหา และเยียวยาผลกระทบอันเกิดจากการดำเนินกิจการต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และนำมาตรฐานในการควบคุมการดำเนินกิจการรับ

ทำการคัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามหลักวิชาการของกรมควบคุมมลพิษมาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการ

๒) ควรบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินการตรวจสอบและติดตาม การดำเนินกิจการ คัดแยก แปรสภาพ และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง โดยอาจให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันในการ ตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการดังกล่าวร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคม

๓) ควรมอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพให้แก่ เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย และการบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัย กระบวนการฝึกอบรม จากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละด้าน เพื่อให้กระบวนการจัดการขยะ มูลฝอยในระดับพื้นที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนในพื้นที่ว่าระบบ การบริหารจัดการขยะในท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ควรมอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บูรณาการกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริม และกำกับดูแลให้บริษัทเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการโรงงานคัดแยกขยะ นำหลักการชี้แนะของ สหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีการแสดงเจตจำนงเพื่อ แสดงออกถึงความรับผิดชอบขององค์กรต่อการเคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ โดยรอบสถานประกอบกิจการ รวมถึงผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ มีการประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อระบุปัญหา วางแนวทางหรือมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบเหตุผลความจำเป็นในการดำเนินโครงการตั้งแต่ขั้นตอนการจัดหาพื้นที่ การคัดเลือกเทคโนโลยี กระบวนการบริหารจัดการภายในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย รวมทั้งผลดี-ผลเสีย มีการบูรณาการข้อค้นพบ ติดตาม ตรวจสอบประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีกระบวนการ รับเรื่องร้องเรียนทั้งจากภายในและภายนอก และมีกลไกการเยียวยาที่เหมาะสมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบธุรกิจ

๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาควรเร่งพิจารณาจัดทำกฎหมายเฉพาะเรื่อง การบริหารจัดการขยะ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยคำนึงถึงหลักการสิทธิมนุษยชน

/ที่เกี่ยวข้อง...

ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการสาธารณะ สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
สาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และสิทธิในการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยร่าง
กฎหมายฉบับดังกล่าวควรประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้

๑) ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และองค์กร
ภาคประชาสังคม ในด้านการเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ตรวจสอบและร้องเรียนเกี่ยวกับ
การจัดการและกำจัดการขยะ รวมทั้งเป็นผู้เสียหายในการกล่าวโทษหรือฟ้องร้องบุคคล ผู้ประกอบการ
หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่เป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนอันเนื่องมาจาก
การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหรือกำจัดการขยะ

๒) ให้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรภาคประชาสังคม
มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของหน่วยงานของรัฐหรือ
ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดการหรือกำจัดการขยะที่อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชน

๓) ให้มีบทบัญญัติกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ได้รับใบอนุญาต
ให้ประกอบกิจการรับเก็บ รวบรวม เคลื่อนย้าย คัดแยก หรือกำจัดการขยะ ดำเนินการจัดให้มีแผนการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการจัดการที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม รวมตลอดทั้งวิธีการ
เยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยให้ถือเป็นเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการด้วย

๔) ให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางและคณะกรรมการบริหารจัดการขยะแห่งชาติ
เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เกิดเอกภาพและคล่องตัว
ในการบริหารราชการแผ่นดิน และทำให้การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในประเทศ
เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม
ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓
จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ตามข้อ ๕. ของรายงานนี้ ไปยังกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๒๐๑-๒๐๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทน

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสมณ พรหมรส

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวอารีวรรณ จตุทอง

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้